

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ,
puræ statu & viribus eruitur & explicatur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

8. Sexto ex conflictu Iuliani cum Augustino de hac ipsa difficultate.
Declaratur doctrinam traditam esse Catholicae fidei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13673

arbitrium. Quam difficultatem statim respondendo dissolvit. Sed quomodo auferet, cum dicat. Velle adhaeret mihi? Quasi diceret, quomodo auferet liberum arbitrium, cum arbitrium velle non possit, nisi sit liberum ad volendum? Sub lege quippe arbitrium vult implere legem (qualicunq; illa volitio sit, siue spiritalis, siue potius carnalis, de quo non est hic differendi locus) sed cupiditatibus suis superata, & ad peccandum pertracta non potest. Ergo ad volendum libera est, non ad faciendum: quia hoc non habet in potestate; illud habet. Quod consequenter ibidem vestigijs suae definitionis inhaerens clarissime tradit: *Certe enim ipsum velle in potestate est, quoniam adhaeret nobis: sed quod perficere bonum non est in potestate, ad meritum pertinet originalis peccati.* Nihil proinde apertius ab Augustino postulari potuisset. Illis enim verbis fulgentissimis probat, non auferri liberum arbitrium ad volendum, quia tunc velle in potestate est: auferri autem ad perficiendum, quia non est in potestate. Quod ipsum adhuc manifestioribus verbis docet alibi. *Liberum arbitrium perfectum fuit in primo homine, in nobis autem ante gratiam non est liberum arbitrium, ut non peccemus, sed tantum ut peccare nolimus. Gratia vero*

efficit, ut non tantum velimus recte facere, sed etiam possimus non viribus nostris, sed liberatoris auxilio.

Video quid aliquis principijs Augustini inassuetus hic submurmurare possit, & traditae superius doctrinae molis quasi machinam reconditae subtilitatis opponere. Nimirum Augustinum dicere, Arbitrium non esse liberum ad non peccandum, seu ad perficiendum bonum. Non peccare autem, & perficere bonum, legis universae adimplerionem postulant: quod sub lege ante gratiam susceptamq; fidem arbitrii suis viribus nequaquam potest: etsi aliquam legem implere potest. Responsio ista seu potius subterfugum veritatis recentioribus nonnullis, qui gratiae caelestis oeconomiam atq; necessitatem magis ex proprijs cogitationibus, quam ex Augustini & Scripturarum oraculis didicerunt, plausibilis fortasse videatur: sed qui super ora totamq; Augustini doctrinam penetrarunt, merito imperitissimam iudicant. Acumen est nitidum, sed vitreum, quod minimam principiorum Augustini concussionem frangitur. Quod opportunius infra ostensuri sumus, ubi de liberi arbitrii infirmitate, non solum ad implendam universalem legem, sed ad singula operafacienda, disputabitur.

Infra hoc eodem libro & seq.

CAPVT OCTAVVM.

Sexto ex conflictu Iuliani cum Augustino de hac ipsa difficultate. Declaratur doctrinam traditam esse Catholicæ fidei.

DENIQUE res ista clarissime certissimè demonstrari potest ex conflictu, quo inter se Iulianus & Augustinus de arbitrii libertate luctati sunt. Nam in hunc ipsum articulum tota moles difficultatis (quam Iulianus & Pelagiani in Augustini doctrina reppererunt) ac disputationis in ubiuit. Illi etenim docuerunt mordicus, in hoc sitam esse arbitrii libertatem, ut in utramque partem contrarietatis bonum videret ac malum, se possit arbitrium inconsiderenter flectere: Augustinus è contratio mordicus hoc ipsum negat, confidenter asserens, & ex Catholicæ fidei principijs docens, arbitrium esse liberum, etiam si non posset facere, obgere, aut velle nisi illorum alterutrum, hoc est, siue solum bonum, quod in Deo, Angelis, & beatis hominibus perspicuum esse testatur, siue solum malum, quod eadem seducia in daemonibus, & infidelibus, & omnibus sub lege constitutis, hoc est, nondum arbitrium à dominante peccato seu concupiscentia liberatum habentibus, velut manifestum exploratumq; ex Christianae regulæ veritate deicendit. Iulianus & Pelagianorum opinionem in pertractandis eorum dogmatibus late declaravimus: nunc Augustini adversus eam dimicantis sententia profertenda est: quod tamen vix fieri perspicue potest, nisi subinde Pelagianorum cogita retrahendo tangamus. Iulianus igitur cum illa Augustini verba: *Non liberum negamus arbitrium;*

sed si vos filius liberaverit, tunc verè liberi eritis; ex libro secundo de nuptijs sibi impugnanda sumplisset, vehementer exagitat illam quasi verborum ejus pugnam: Non liberum negamus arbitrium, cum tamen mox adjungat, sed si filius vos liberaverit liberi eritis. Cum enim ei exprobrasset, quod suam erubescendo sententiam profiteri, ad Pelagianorum verba fugisset, ut sub ijs consilio pudenda Babylonis, id est, Ecclesiae Catholicæ doctrina posset delitescere, tandem adiecit, August. post illa verba quibus dixerat: *Non negamus liberum arbitrium,* explicare debuisse, quomodo non negaret: *Consequens enim, inquit, fuerat, ut impletis sine tergiversatione sententiam. Cum promissus non te negare arbitrii libertatem, adderes, sed confitemur datam à Deo libertatem arbitrii in hominum permanere natura.* Ecce quam confessionem postulet ab Augustino Iulianus, ne libertatis destructor esse videatur. Sed quid ad hoc reponit Augustinus? Nempe se non posse hoc salvam Scripturarum fide profiteri. *Quomodo, inquit, manet libertas in eis, qui ut liberentur à servitute, qua victori peccato additi sunt, divina indigent gratia, nisi quia liberi sunt & ipsi, sed iniustia? Unde dicit Apostolus: Cum effecti servi peccati liberi fuisset iniustitia: quasi diceret, fallum est, datam à Deo libertatem arbitrii in hominum permanere natura, nisi dicitur hoc sensu quatenus adhuc ad servientium peccato valet; quoadquidem arbitrium à victore seu dominante peccato per gratiam liberan-*

Lib. 1. oper. imper. cont. Iul. f. 116.

Ibid.

liberandum est: quod antequam fiat, cum per vires proprias fieri nequeat, impossibile est à peccato dominante esse liberum, ad eligendum videlicet faciendumque bonum: quemadmodum impossibile est, hominem captivum & servum, qui seipsum liberare non potest, esse liberum quamdiu servus est, vel antequam liberetur. Qua de causa iterum repetit Augustinus: Non aliud esse arbitrium laudabiliter

Fol. 119. liberum, nisi quod fuerit Dei gratiâ liberatum. Hanc igitur quasi perspicuam contradictionis implicationem vituit, objecit, pressitque acriter Iulianus, hoc conficere volens, perperam ab Augustino arbitrium vocatum esse liberum, quod in eadem sententia dixerat esse liberandum. *Ne enim, inquit, ipsa verba iungamus, quod*

Fol. 123. liberatur captivum est; quod captivum liberum non est; quod liberum est captivum non est. Quam repugnantiam idcirco velut manifestam exagitat, quia paulo ante libertatem arbitrij definiat Iulianus in admittendis peccatis, & abstinenti à peccato possibilitate consistere; hoc est, in flexibilitate seu indifferentia ad bonum & malum, ita videlicet, ut liberum habeat alterutrum velle,

Fol. 118. & in suopre ure, utram suggerentia partem sequeretur, id est, vel ardua asperaque virtutum, vel demersa & palustris voluptatum. Sed negat ei constanter Augustinus nunc superesse talem libertatem, utpote quæ fuerit quidem olim, sed peccando perierit: & vice libertatis ad bonum secutam esse servitutem sub dominante peccato, à qua per gratiam liberandi sumus, antequam ad bonum liberum habeamus arbitrium, ipsum respondentem audiamus: Homo, quantum sitit in bona voluntate liberi arbitrij, non opus habebat eâ gratiâ, qua levaretur, cum surgere ipse non posset: (id est, gratia, qua liberaretur à dominante sibi concupiscentia peccatorum)

Fol. 121. nunc verò in ruina sua liber est iustitia, servusque peccati: nec potest servus esse iustitia, & liber à dominante peccato, nisi eum filius liberaverit. Et libro secundo eisdem operis, cum Iulianus dixisset adversus Augustini sententiam, Deum condidisse hominem liberum ad opus bonum, libenter admittit hoc Augustinus: Talem quippe, inquit Adam condidit, in quo sumus omnes: sed peccando perdidit se, & omnes in se, id est, perdidit libertatem illam, quam habuit ad opus bonum. Unde nunc non est in potestate filiorum hominis à malo liberari, nisi gratiâ Dei det potestatem filios Dei fieri. Qua utraque sententia hoc docet Augustinus, quod ante Ruinam homo liber erat ad bonum, nec indigebat gratia liberationis à servitute, quam nesciebat: post Ruinam verò non est liber ad bonum, sed peccati dominantis servus, nisi Deus ei libertatem iterum largiatur. Quod consequenter Augustinus in eodem libro sæpius repetit: Convenit, id est, alloquitur, inquit, plane ideo facientes peccatum, quia servi sunt peccati, ut acceptâ libertate quam promittit, desinant facere peccatum. Regnabat namque peccatum in eorum mortali corpore, ita ut obedirent concupiscentis eius &c. Contra hoc ergo malum, (concupiscentiæ dominantis) quò peccatum faciebant, libertate indigebant, quam promittebat. Et

Fol. 216. Quòd si quis adhuc alicui de conflictu Pelagianorum & Augustini, ac de vera Catholica sententia intelligentia scrupulus manet, ex alijs tribus aut quatuor capitibus planissime intelligi potest.

Primò ex illa calumnia, qua Iulianus impingebat Augustino sententiam Manichæi, eo quòd arbitrium doceret esse captivum, & servum, & consequenter non liberum. Nam istam calumniam sic depellit August. ut neget quidem se esse Manichæum, fateatur tamen arbitrium post lapsum non esse liberum ad bonum. Sic enim obijcit ei Iulianus: Tu utrumvis hic simpliciter consistere, & cavillari desine, aut dic nobiscum liberum esse arbitrium; & remove testimonium, quod suo tempore congruè prolatum est; (nempe illud: Si vos filius libera verit, tunc verè liberi eritis, quo Augustinus ad evertendam libertatem ad bonum usus fuerat) aut sicut in hu libro; quòd nunc per Alypium ad Bonifacium misisti, dic captivum esse arbitrium, quod nos liberum dicimus; & desine te negare Manichæum. Ecce vides clarissimè propositum statum controversiæ, quòd videlicet August. libro 1. ad Bonifacium (id quod alijs sexcentis locis asseruerat) arbitrij doceret esse captivum,

Lib. 1. oper. imper. cont. In l. f. 128.

A rursum paulo post: Audiant: Omnis qui facit peccatum, servus est peccati; & quarant accipere libertatem, ut non faciant peccatum, clamantes ad eum cui dicitur: Itera mea dirige secundum verbum tuum; &: Ne dominetur tibi omnis iniquitas. Et inferiorius: Quid est: sermo meus non capit in vobis, si natura etiam talis, qualis nunc, non indiget libertate? Unde alibi apertissimis verbis distinguit tempus, quo voluntas non est libera ad bonum, ab illo tempore, quo est libera ad bonum, ab illo tempore, quo est libera ad bonum, ante quam bona libertati ad operandam veram iustitiam gratiâ Dei subveniente, reddatur, multis alijs etiam causis, præter originis vitium, moveatur. Unde fit, ut ipsi impij quibus vel nondum subvenit, vel nunquam subventura est gratia que iustificat impium, alij magis, alij minus peccent. Quod idem alibi alijs licet verbis docet, de eadem libertate laudabilium Iuliano dimicans. Nam cum dixisset Augustinus: Ex quo homo incipit uti libertate, voluntatis arbitrio & peccare & non peccare potest: sed alterum horum non facit, nisi aditus ab eo qui dixit: sine me nihil potestis facere: alterum vero propria voluntate, sive à seipso sive ab alio deceptore seductus, vel peccato sicut servus adductus; mox tempora gratiæ liberantis distinguendo declarat: Aditus homines novimus Dei spiritu, ut ea vellent que Dei sunt, ante baptismum, sicut Cornelium; quosdam vero post baptismum, sicut Simonem Magum. Iudicia enim Dei sunt sicut multa abyssus &c. Ex qua distinctione perspicuum est, esse tempus aliquod antequam voluntas bonæ libertati reddatur; & consequenter toto illo tempore arbitrium non esse liberum ad operandum bonum, quia gratiâ adjuvante, multoque magis gratiâ liberante caret. Quæ quidem arbitrij liberatio, quamvis non necessario præeuntem baptismum postulet, ut in Cornelio & in bonis Catechumenis patet, sine fide tamen præcedente nullo pacto haberi potest.

Quòd si quis adhuc alicui de conflictu Pelagianorum & Augustini, ac de vera Catholica sententia intelligentia scrupulus manet, ex alijs tribus aut quatuor capitibus planissime intelligi potest.

Primò ex illa calumnia, qua Iulianus impingebat Augustino sententiam Manichæi, eo quòd arbitrium doceret esse captivum, & servum, & consequenter non liberum. Nam istam calumniam sic depellit August. ut neget quidem se esse Manichæum, fateatur tamen arbitrium post lapsum non esse liberum ad bonum. Sic enim obijcit ei Iulianus: Tu utrumvis hic simpliciter consistere, & cavillari desine, aut dic nobiscum liberum esse arbitrium; & remove testimonium, quod suo tempore congruè prolatum est; (nempe illud: Si vos filius libera verit, tunc verè liberi eritis, quo Augustinus ad evertendam libertatem ad bonum usus fuerat) aut sicut in hu libro; quòd nunc per Alypium ad Bonifacium misisti, dic captivum esse arbitrium, quod nos liberum dicimus; & desine te negare Manichæum. Ecce vides clarissimè propositum statum controversiæ, quòd videlicet August. libro 1. ad Bonifacium (id quod alijs sexcentis locis asseruerat) arbitrij doceret esse captivum,

captivum, imò dominantis peccati servum: Pelagiani verò è contrario assererent, esse liberum: ex quo colligebant Augustinum esse Manichæum. Sed quid ad hæc Augustinus? Nihil profectò aliud, nisi quòd Manichæi traderent, hominem, utpote ex duabus naturis bonâ & malâ conditum, habere arbitrium naturaliter sub natura mala captivum: Catholici verò assererent, arbitrium cum libertate laudabili conditum, illam propriâ suâ voluntate percussisse. Manichæus, inquit, *mutabilem substantiam malâ naturæ Dei sui miscet utramque* (scilicet in homine utramque naturam continentem) & eandem naturam Dei potius corrupti, bilem facti, & sub aliena natura (mali) vult esse captivum: fides autem Catholica bonam, sed tamen mutabilem creaturam in deterius voluntate, & per hoc depravata virtutis que natura non sub aliena substantia, sed sub peccato suorum dicit servitute detineri, id est, non esse liberam, sed servam, non ex natura, sed ex peccato sibi dominante. Ac per hoc & de ipsa libertate multum ab eo nostra diversa sententia est. Manichæus enim dicit, opus esse liberatoris, ut à nobis naturam separet alienam: (scilicet mali, ut ita naturæ boni fiat libera ad opus bonum) nos autem, ut sciret & videret nostram. Nam ista sententia, ut infra ostenditur, est vera libertas ad eligendum bonum. Eandem sententiæ Augustiniana, Manichæa, & Pelagiana dissentientiam clarè proponit alibi Iulianus. Cum enim uno loco Manichæi sententiam protulisset, de Augustino subiicit: *Videsis nunc, quantum ab eo tu recesseris: dicit esse liberam voluntatem, sed ut nã, un tantummodo faciat, non autem in hoc esse liberam, ut malum desinat operari, nisi ei fuerit imposita necessitas operandi bonum &c.* Et mox: *Absolute pronuncias humanam naturam animum semper capere, quod malum est, & velle non posse contrarium. Et infra omnes complectens sententias: Manichæus dicit, in omnibus hominibus insipientis male voluntatis tenebrarum natura delinquit, & aliud facere non potest: tu dicit, in cunctis hominibus primi peccati tenebris infecta, & per hoc male voluntatis auctor natura delinquit, & bonum velle non potest. Catholici, id est nos (Pelagiani) dicimus, quod ab initio usque in finem sine aliquo naturæ alium coactum voluntas: aut v. p. prima in unoquoque delinquit, qua illo ipso tempore quo peccat potestatem habet recedere à malo, & facere bonum, ut consuetudo libertatis. Et infra Augustinum docere esse illi, factam in natura carnis mali necessitatem. Ad eju(m)modi objectiones nunquam de calumnia queritur Augustinus, quod sibi doctrinam falsam de amissa libertate ad bonum, ad diciturque mali necessitate tribueret: sed clarè respondet, verum esse quod perierit libertas boni, atque ita hoc esse mantellum, ut nec ipse Iulianus hoc detrectare possit: *Is, inquit, dixisse apostolum: Cum essetis servi peccati, liberi facti sunt iustitiae. Aut si hoc ab eo dicitur esse non negas, non enim rectè dixisse redargue: Si autem non audeas, nega si potes, eos quibus hoc dixit, habuisse in mala liberam voluntatem, quando fuerunt liberi iustitiae: aut habuisse liberam in bonis, quando fuerunt servi peccati: & ab hac servitute vos unde dicit per seipos,**

A non per Dei gratiam liberatos, quibus dicitur: Nunc autem liberati à peccato, servi facti estis iustitiae. Et ne quis tantum in fine vitæ contra Iulianum sic Augustinum docuisse suspicetur, diu antè in libris ad Bonifacium, idem omnino discrimen doctrinæ Manichææ, Pelagianæ, atque Catholicæ constituerat: *Manichæi negant homini ex libero arbitrio fuisse initium mali, nempe omnia peccata non libertati voluntatis, sed naturæ mali tribuendo, qua ut alibi loquitur, inspiraret voluntatem malam; Pelagiani dicunt: etiam hominem malum sufficienter habere liberum arbitrium ad faciendum præceptum bonum: Catholica utroque redarguit, & illi dicens: Fecit Deus hominem rectum, qui propterea propriâ se voluntate depravit. & boni libertate privans peccati servituti subiecit: Et istis dicens: Si vos filius liberaverit, tunc verè liberi eritis. Quasi dicat, impossibile est esse arbitrium verè liberum, hoc est, liberum ad bonum, nisi filius liberaverit.*
 Secundo idem sensus doctrinæ Augustini planius intelligitur ex refutatione solutionis, quam Iulianus illis Scripturis adferebat, ex quibus Augustinus colligebat, laudabilem illam arbitrii libertatem perisse. Cum enim illis locis notetur Augustinus, primum quidem illis Christi verbis: *Si vos filius liberaverit, tunc verè liberi eritis: Et; Omnis qui facit peccatum, servus est peccati.* Deinde illis Apostolicis: *Cum enim servi essetis peccati, liberi facti sunt iustitiae &c.* nunc verò liberati à peccato, servi autem facti Deo &c. Ad singula respondebat Iulianus, non agi in illis locis de amissa vel reddenda arbitrii libertate, sed tantummodo de peccati remissione, cum qua, & sine qua arbitrii libertas ad bonum & malum plenissime consistere potest, sine ulla in alterutra partem captivitate. Augustinus è contrario constanter docet, non agi de remissione peccati, sed de liberatione à dominante peccato, seu peccati concupiscentia, quam facit charitas, dum amor amorem superans arbitrium ab eius tyrannide liberum facit, live ex toto, dum concupiscentia prorsus extinguitur, sive saltem ex parte, cum vis ejus transigitur, ut non amplius consensus voluntatis captivus sub peccati cupiditate teneatur. Ad primum igitur locum cum Iulianus diceret, Christum loqui de captiva conscientia, que non esset libera ab ultione, id est, à peccata, & ideo per filium esset liberanda; responderet Augustinus: *Alia est remissio peccatorum in eis qua mala facta sunt: alia charitas, qua facit liberam ad ea qua bona facta sunt. Vtroque modo liberat Christus: quia & iniquitatem ignoscendo auferit, & inspirando tribuit charitatem. Et cum eandem solutionem suam repeteret Iulianus, aliterendo, quod non arbitrii libertatem Dominus diceret esse liberandam, sed illa integrà permanente, conventet Latinos, ut accipientes indulgentiam liberarentur à reatibus, & eam, que apud Dominum maxima est libertatem occuparent ut inciperent nihil debere criminibus. Aug. repetit, agi de libertate à servitute peccati, qua fit ut non hiant plura peccata; non de libertate, qua præterita remittuntur:*

Lib. 1. c. 2.

Lib. 1. c. 2.

Lib. 1. c. 2.

Lib. 1. c. 2.

Lib. 1. c. 2.

Lib. 1. c. 2.

Joan. 8. Ibid.

Rom. 6.

Ibid. f. 123

Ibid. f. 126.

LIBER TERTIVS

Ibid. f. 127.

Attende quod dictum est: Omnis qui facit peccatum, non enim ait: qui fecit; sed qui facit, & non vult eum ab hoc malo liberare homines: Non vult eum hoc loco talem promittere libertatem, quia peccatum non faciamus; sed ideo tantummodo liberare, quia fecimus. Sensus suum explicat paulo post manifestius: Convenit plane ideo facientes peccatum, quia servi sunt peccati, ut accepta libertate quam promittit, desinant facere peccatum. Regnabat namque peccatum in eorum mortali corpore, ita ut obediret concupiscentis eius, & exhiberet membra sua arma iniquitati peccato. Contra hoc ergo malum, quo peccatum facebant (id est, quod faciebat eos perpetrare peccatum, dominando arbitrij libertati) libertate mangebant quam promittebat. Omnis enim, non qui fecit, sed qui facit peccatum, servus est peccati. Quid verba lucida caliginosis disputationibus obscurare conaris? Erumpant omnino, & te licet obstitente, furore suo vincunt tenebras tuas. Omnis, ait, qui facit peccatum, servus est peccati. Audis; Qui facit, & tu non expiunt, sed supponere vult, qui facit. Audiant ergo quibus ipse aperit sensum, ut intelligant Scripturas, audiant: Omnis qui facit peccatum, servus est peccati, & querant accipere libertatem, ut non faciant peccatum, clamantes ad eum, cui dicitur: Itinera mea dirige secundum verbum tuum, & ne dominetur mihi omnis iniquitas.

Lib. 1. oper. imper. cont. Jul. f. 163.

Ad alterum vero Apostoli locum similiter cum responderet Iulianus, nihil aliud dixisse magistrum gentium nisi, liberi fuisse, id est, non servisse in iustis; liberati estis, peccatorum veniant se seipsum, manente arbitrij libertate, per quam potuerunt & ante, peccato, & postea obodire iustitiae; respondet ei majori acrimonia Augustinus: Ex isto heretico sensu, quo dicitur non fieri per gratiam liberationem a peccato, nisi enim de peccato accipitur venia: non autem etiam ne dominetur peccatum; cum quisque a concupiscentia sua trahatur ut eius assensum, etiam sanctorum orationibus contradicitur. Ut quid enim Deo dicitur: Ne nos inferas in tentationem, si in hoc non sit in liberi arbitrij nostri est potestate? Ut quid dicit Apostolus: Gratias autem ad Deum, ne quid faciatis mali, si Dominus non liberat a peccatis, nisi veniam dando praevenit? Unde hanc liberationem, quae non fit peccati remissione, sed novi amoris inspiratione, qui dominatu concupiscentiae superiorem voluntatem facit, magis explicans Augustinus, cum Iulianus clamaret, cum loqueretur contradictoria, arbitrium scilicet esse liberum & non liberum: hoc ipso quo dicebat, esse liberum & tamen a peccato liberandum, sic ei respondet: Liberos dicimus ad facienda opera pietatis (id est, ad bonum) eos quibus dicit Apostolus: Nunc autem liberati a peccato servi autem facti Deo, habetis fructum vestrum in sanctificatione &c. Hunc in sanctificatione fructum, qui fructus procul dubio charitas est atque opera eius, nullo modo habere possumus a nobis &c. quasi diceret, dicimus homines quidem esse liberos: ad bonum, sed non ante gratiam liberationis, quam arbitrium sibi dare non potest. Nec enim charitates, vel ullum opus eius, sine illo liberante, haberi potest, qui dicit: Sine me nihil potestis facere.

Ibid. f. 124.

Ibid. f. 124.

A Tertiò idem Augustini sensus clarissime intelligitur ex alio quodam Pelagianorum subterfugio. Cum enim ex capite septimo ad Romanos apertissime convincerentur, esse quoddam in hominibus malum, quod Apostolus peccatum tropicè locutione; nos propriè concupiscentiam dicimus, à qua ne sibi dominaretur, & se captivos duceret in legem peccati, homines per gratiam se liberari peterent; respondere solebat Iulianus: agi in isto Apostoli loco de hominibus sub lege constitutis, qui gratiam baptismi, hoc est, remissionis peccatorum contra vim non concupiscentiae originalis, sed acquisitae consuetudinis implorarent; sicut hoc in diversis locis Augustini videre licet: quod esset agum, ea de causa sibi praecipue conienti fuerant, ne fateri cogentur, aliquid ex origine inesse homini malum, per quod originalis culpa transfunderetur. Atque istam confessionem Augustinus, ut ex ea juxta Iuliani sensum invictè probet, non esse in hominibus sub lege constitutis pressisque tali consuetudine libertatem arbitrij ad faciendum bonum, nisi eos gratia ab illo consuetudinis pondere liberaverit. Nam vinculum istiusmodi inolitae firmitate consuetudinis voluntatem in illo statu sub consueta cupiditatis mole ita captivam & servam tenet, ut sine gratia liberante non possit respirare in salubrem libertatem, quae faciat oppositum bonum: perijt ergo libertas boni per huiusmodi inolitae consuetudine servitutis malum. Itaque cum Iulianus diceret, per illa verba, si vos filius liberaverit, vere liberaverit, promississe Christum indulgentiam reis, qui peccantes non arbitrij libertatem, sed conscientiam iustitiae perdidissent, adderetque: Liberum arbitrium & post peccata tam plenum est, quam fuit ante peccata; relutat eum ex propria eius doctrina Augustinus: Tu (ortò te) audis saltem, ubi dicit, propter consuetudinem peccatorum scriptum esse: Non quod volo ago, sed quod odi, hoc facio. Quomodo ergo post peccata liberum est? Quorum tibi non pro parte quia non vultis, certe tamen consuetudine, quam solam hinc (Iudaeo sub lege constituto) necessitate vultis, contortique concedatur, sic perdidit libertatem, ut gemans eius seriatim aures vestras, stontemque colidat, cum audiat: Non quod volo ago: Et: Non quod volo facio bonum; sed quod nolo malum, hoc ago. Nihil evidentius ad intelligendam Augustini mentem dici vel excogitari potest. Rursum tamen cum ad excidendam huiusmodi bonae libertatis iacturam repeteret disertè quae promerit Iulianus Pelagianorum sententiam hinc verbis: Nos dicimus peccato hominum non naturae statum mutari, (auterendo scilicet boni libertatem, quae in conditione hominis data fuerat) sed meriti qualitate, (quae scilicet aliquis ex iusto peccator fit) id est, in peccante hinc esse liberi arbitrij naturam, per quam potest a peccato desinere, quae sibi in eo, ut possit à iustitia deviare duplici ex capite sententiam istam convincit erroris Augustinus ex adducta videlicet per peccatum necessitate moriendi, & ex mutata saltem per consuetudinem arbitrij libertate.

Scimus,

111. Scimus, inquit, vos ideo dicere, peccato hominis natura statum non mutari, quia deseruistis fidem Catholicam: quae dicit primum hominem sic factum, ut non haberet moriendi necessitatem; peccato autem ita hunc statum natura fuisse mutatum, ut hominens necesse sit mori &c. Et mox adijcit de mutatione quoque libertatis: Deinde quaro, utrum vitio careat natura peccatrix? Quod si absurdissimam est, habet ergo vitium. Si habet vitium, procul dubio vitata est, ac per hoc, excepto peccato illo de quo damnationem humana natura originaliter trahit, quomodo sobrie dici potest, statum natura in homine non fuisse mutatum, qui dicit: Lex spiritualis est, ego autem carnalis sum venundatus sub peccato: quod enim operor, ignoro; non enim quod volo, ago, & cetera huiusmodi, etiamsi hanc mutationem non in eo nascendi eraxit conditio, sed ut valis, contraxit consuetudo peccandi? Cernisne vnam esse quod dicitur, peccato hominis non natura statum mutari, sed meriti qualitatem? Huic autem doctrinae Catholicae reclamante contentiosissime Iuliano, eandem uberius & constantissime inculcat, & apertius explicat Augustinus: Si dicit, a reatu praeteritorum malorum, non a dominatu peccati (id est concupiscentiae) quo quisque iustus esse non sinitur, eos fuisse Dei gratia liberatos (quibus scilicet dixerat Apostolus, Nunc autem liberati a peccato) ut autem in eis non dominaretur peccatum, ipsos facere potuisse, si vellent, neque ad hoc indignis gratia Salvatoris, ubi ponis eum qui dicit, Non quod volo facio bonum, sed quod nolo malum, hoc ago? Si enim sub lege non sub gratia constitutus haec loquitur, istum nega sub gravi necessitate pondere ingemere; hunc ad bene vivendum, & ad recte agendum per voluntatis arbitrium afferre liberum, clamantem tibi: mentiris, aut falleris; non quod volo ago. Si autem, sicut melius sensit Ambrosius, hoc etiam de seipso dicit Apostolus, nec iustorum est in hac vita tanta libertas propriae voluntatis, quanta erit in illa vita, ubi non dicitur: Non quod volo ago. Non possem vel meis verbis iuculentius explicare iacturam libertatis per concupiscentiae dominatum, quam suis Augustinus facit. Nam haec ipsa postrema differentia, quam ultimis verbis tangit, iustorum scilicet ab eis qui adhuc sub lege constituti sunt, rem totam perspicuam facit. Iusti enim a concupiscentiae quidem dominatu liberi sunt, quia ab affectu peccandi, ut Augustinus loquitur, hoc est, a consensu peccandi voluntas eorum liberata est, necdum tamen a molestissimis titillationibus libera est, quibus assidue ad peccandum trahitur; & ideo in viris iustis non est hic tanta libertas, quanta erit in futura vita: in iniustus vero, maxime infidelibus, ad bonum profusus nulla est; quia sub concupiscentiae vinculis titillationibus, ita affectus prostratus jacet, ut ne quidem a consensu peccandi liberatus sit, nec seipsum liberare possit. Qua de causa de tali homine alibi Augustinus: Si propter malam consuetudinem, sicut sapienter, clamat homo: Non quod volo facio bonum, sed quod nolo malum, hoc ago; certe vel in isto fatemini humanam voluntatem vites bonorum operum

A perdidisse, hoc est, libertatem ad bonum. Illa quippe non est aliud, quam potestas agendi bonum, seu voluntas quae habet actum bonum in sua potestate. Vide paulo post: Tu eam dicere soleas, in his Apostolicis verbis violentiam mala consuetudinis exprimi, quid est quod modo dicere voluisti: ut nunquam quis emendare conetur, quod se in se alterum perpetrare? cum vellet utique seipsum emendare qui dicit: Non ego operor illud; & hoc velit fieri viribus propriae voluntatis, cum videas quam sit voluntas ei infirma, qui dicit: Non quod volo, ago. Istum saltem, quae so, permittite divinum posere auxilium: in quo deservisse cernitis suae voluntati arbitrium, id est, libertatem, quae propter dominatum peccati vel inlicitae consuetudinis, non habet sub lege ante gratiam actum bonum in sua potestate.

Plura proferri possent ad eundem istum Augustini sensum de consuetudine ex Iuliani mente comprobandum; sed haec sufficient: & aliqua inferius ad aliud propositum adferri debent. Sed haec profectio tam perspicuum reddunt, quid sibi velit Augustinus, dum libertatem peccato perisse tradit, ut non videam quomodo vel in dubium revocari possit. Ex qua verborum & sensuum ejus perspicuitate factum est, ut Pelagiani imprimisque Iulianus nunquam de mente Augustini haesitaverint, sed semper eum ita intellexerint, sicut nos explicuimus: hoc est, per peccatum primi hominis concupiscentia propagante tractum, tantam stragem adductam esse in voluntatem, ut sub ejus dominatu captiva & ferva jaceat, nec ab ea consensus ejus liberari possit propriis viribus, sed sola gratia liberatis, ut bonum velle possit & operari. Hanc sententiam ejus molestissime tulerunt Pelagiani indifferentis illius libertatis patroni: nanc ei objecerunt sapienter, & exprobrarunt velut Manicheam acerbitissime: hujus invidiam nunquam a se amovit Augustinus, sed semper objectantium verba vel silentio transmisit, vel confitendo firmavit, quemadmodum partim ex supra dictis, partim ex iis quae adhuc dicturi sumus manifestius elucebit. Hinc illa Iuliani adversus Augustinum: Quomodo tu arbitrium liberum non negas, quod non quidem sermone tuo, sed Evangelij testimonio, sensu autem tuo, non liberum pronuncias? Et illud: Tu dicit in cunctis hominibus primi peccati tenebris infecta, & per hoc mala voluntatis auctor natura delinquit, & bonum velle non potest. Et illud exertiis: Non minore plane stultitia professione, quam profanitate liberum vocas, quod dicit nisi unum velle non posse. Et illud iterum: Ante baptismum necessitas mali est, quoniam voluntas sicut dixisti, ad faciendum bonum non est libera, perque hoc aliud agere non potest nisi malum. Et illud: Argumentaris quippe ideo illum (Apostolum) liberatos dicere maluisse, quam liberos, ut intelligerem arbitrii libertate male quidem posse bene autem fieri non posse. Et illud: Ut enim egredientes de nostris sinibus in vestra regione versentur, si libertas arbitrii primo est eversa peccato, & in omnium demerps hominum genere manca adeo remansit, ut non sit ei possibile nisi tantummodo malum facere, non hoc

non hoc habeat in facultate electionem partis alterius, id est recedere à malo & facere bonum &c. Et illud, quo dicit in Augustini sententia, non esse iam libertatem, quoniam non suppetit facultas eligendi boni, & cavendi mali. Omnia ista Augustinus vel fortius confirmat, quàm obijciantur, vel silentio iterum iterumque explicata transmittit: nec unquam arguit adversarios, quòd malè sententiam suam de destructa per peccatum boni faciendi libertate, & reddenda per solam gratiam liberatoris, intelligerent.

Nec verò tanquam opinionem suam rem istam, sed tanquam Catholicam fidem fidentissimè tradit. Hoc enim ex suprà dictis perspicuè patet, dum aliquoties sensum hæreticum, vel hæresin vocat, quod Pelagiani dicerent, Non fieri liberationem arbitrij ad faciendum bonum, nisi per remissionem delictorum. Hinc illud Augustini in primis lucubrationibus adversus excerpta quedam ex

Lib. 2. de nup
cap. 3.

libris Iuliani: Si quis ad colendum recte Deum sine ipsius adiutorio dicit esse in hominibus liberum arbitrium, ipse Celestianus & Pelagianus vocatur. Et absolutius infra: Liberum in hominibus esse arbitrium utriusque dicimus, non hinc est Celestian & Pelagiani: liberum autem quemquam esse ad agendum bonum sine adiutorio Dei, hoc vos dicitis, tunc estis Celestianus & Pelagianus. Et libro secundo ad

Lib. 2. ad
Bonif. 6. 2.

Bonifacium: Pelagiani dicunt, etiam hominem malum sufficienter habere liberum arbitrium ad faciendum præceptum bonum. Catholica utroque redarguit; istis dicens: Si vos filius liberaverit, verè liberi eritis. Cujusmodi testimonijs perspicuè docet, sine Pelagianæ hæresis nota, non posse dici quòd arbitrium sit liberum sine gratia vel ante gratiam ad colendum Deum, vel ad agendum bonum, vel ad faciendum præceptum bonum. Et hoc ipsum crebriò docet Catholicam fidem tradere juxta Scripturas:

Joan. 8.

Si vos filius liberaverit, verè liberi eritis. Omnis qui facit peccatum servus est peccati. A quo quis devictus, hinc & servus additus est. Nunc autem liberati à peccato, servi autem facti Deo. Apertissimè enim significant, arbitrium peccato victum subeo victore esse captivum, cui ita serviat, ut per solam gratiam ab illa possit servitute liberari; gratiam, inquam, non quæ peccata deleat, sed quæ à peccati dominantis imperio arbitrium liberet, ut ipsum, quod ante peccatorum concupiscentiæ serviebat, illam jam sibi subjectam habeat, eique dominetur. Quapropter doctrina ista sancti Augustini per sanctiones Ecclesiasticas tan-

2. Petri 2.
Rom. 6.

Aquam Ecclesiæ Catholicæ dogma definita est. Nam Celestinus Papa non de gratia remissionis, sed de actuali & liberatrice differens, inter ceteros effectus ei tribuit, quòd arbitrium liberet, hoc est, liberum faciat: Quo utique auxilio & munere Dei non auferatur liberum arbitrium, sed liberatur (id est, fit liberum) ut de tenebroso lucidum, de pravo rectum, de languido sanum, de imprudens sit providum. Si arbitrium per gratiam efficitur liberum, profectò ante gratiam non est liberum ad bonum. Neque enim nisi esset amissa libertas ista, redderetur. Vnde utrumque expressis verbis Synodus Arausiana definit: Arbitrium voluntatis in primo homine infirmatum: nisi per gratiam Baptismi non potest reparari. Quod amissum, nisi à quo potuit dari, non potest reddi. Vnde ipsa Veritas dicit: Si vos filius liberaverit, tunc verè liberi eritis. Neque hic aliquà cavillatione veritas obscurari potest, existimando, alio sensu Concilium profiteri amissam libertatem per gratiam reddendam esse, alio Augustinum. Nam Canon iste verbotenus ex Augustini libris de Civitate Dei sumptus est, quo ipse breviter complexus est, Scripturæque teste comprobavit, quicquid toties, sicut vidimus, & tam constanter de perdità boni libertate amissoque libero arbitrio tradidit.

Ex qua tanta doctrinæ uniformitate jam etiam facile est intelligere alium Canonem ejusdem Synodi Arausianæ, quo definit contra Semi-Pelagianos: Si quis per offensam prævaricationis Adæ non totum, id est, secundum corpus & animam in deterius dicit hominem commutatum: sed animi libertate illæsa durante, corpus tantummodo corruptioni credit obnoxium, Pelagianò errore deceptus adversatur Scripturæ &c. Nam animi libertatem læsam esse nihil est aliud, quàm unam ejus partem, hoc est, libertatem ad bonum perisse, ita ut liberationis indigeat. Quod enim nonnulli per hoc significari volunt, arbitrium esse attentatum tantum & infirmatum, ut in eadem Synodo dicitur, ita ut adiutorio contra concupiscentias indigeat, non animadvertunt, se hoc ipso id quod controvertitur confiteri; cum sine illo auxilio non possit esse liberum à servitute cupiditatis ad volendum bonum: vel si quid aliud dicere volunt, se arbitrium non solum non infirmatum peccato, sed longè fortius introducere, quàm ante peccatum fuit, ut suo loco declarandum est.